

KUBAARD, DE HERVORMDE KERK

GESCHIEDENIS

Een restant tufsteen in het muurwerk doet vermoeden dat het hier om een oorspronkelijk romaans kerkje gaat, gebouwd rond 1150, omstreeks 1500 is het in laat-gotische vormen verbouwd of uitgebreid. Onbekend is wanneer de noordelijk uitbouw is aangebracht. Het zal in oorsprong de sacristie geweest zijn. In 1856 werd het orgel geplaatst, de witte pleisterlaag op de buitenmuren is aangebracht in 1874. De bouwvallige zadeldaktoeren werd in 1885 afgebroken en vervangen door de huidige. Rond 1890 werd een galerij in het koor gebouwd. In het najaar van 1987 zal het muurwerk van in- en exterieur opgeknapt worden.

EXTERIEUR

De toren heeft drie geledingen, gescheiden door waterlijsten met daaronder gemetselde friezen. De ingesnoerde spits is met leien gedekt. In de zuidwand herinnert een gedenksteen aan de bouw. In de zuidwand verder een ingang gedekt door een korfboog. De witte pleisterlaag, waarin een blokpatroon, zou interessante sporen uit vroegere tijden kunnen bedekken. Aan de niet gepleisterde uitbouw aan de noordwand sporen van een afgebroken baarhuisje. Voor de ingang een grafsteen en ook op het zuidelijke deel van het kerkhof een zerk uit 1655, beide vrij zeker afkomstig uit de kerk.

In de noordmuur een klein rechthoekig en een spitsbogig venster, in de zuidmuur en het vijfzijdige koor spitsboogvensters in elke travee.

INTERIEUR

Het muurwerk verkeert in slechte staat. Het koorgewelf heeft ribgewelven, in het schip over de volle lengte een half rond houten gewelf en daarop over elke travee donkerbruine ribben. De zware trekbalken worden gesteund door korbelen, op enkele Sleutelstukken hiervan zijn rozetjes aanwezig. Onder de houten vloer zullen zich waarschijnlijk meerdere grafzerken bevinden. De donkerbruine kleur van het totale meubilair is rond 1960 aangebracht. De beide herenbanken, gedateerd 1655 en 1644, hebben vermoedelijk toebehoord aan de familie Buijgers, woonachtig op de nabijgelegen, nu afgegraven, terp Jorum. De wapens zijn in de Franse tijd verwijderd. De banken zijn beide voorzien van veel ornamenten: pinakels, krulvoluten, lijstwerk, klauwstukken, de minst gedecoreerde heeft eenvoudige gladde zuiltjes, de ander rust op gecanneleerde zuilen met bloemornamenten.

In de dooptuin een eenvoudige 17de eeuwse kansel, ca. 1670. De kuip bestaat uit dichte panelen waarop een kruisvormig profiel. De panelen wordt gescheiden door gecanneleerde korintische pilasters. Het doophek, uit dezelfde tijd als de kansel, bestaat eveneens uit dichte paneeltjes waarop een rij spijlen. Op het doophek een lezenaar met een moderne zilveren kandelaar. In het portaal een steen uit 1739 met het wapen van de familie Sminia. De steen is afkomstig uit de oude toren. Verder hier een godvruchtig rijm van een H. Robijn.

In de ruimte onder de toren een aantal 19de eeuwse grafzerken. Het orgel is in 1856 gebouwd door de Leeuwarder orgelmaker W. Hardorff, in 1923 gerestaureerd en gewijzigd door de firma Bakker & Timmenga te Leeuwarden. De dispositie luidt:

Manuaal: Prestant 8 vt., Bourdon 16 vt., Holpijp 8 vt., Viola 8 vt. (1923; oorspr. Quint 3 vt.),

Octaaf 4 vt., Octaaf 2v1., Cornet 3 st. disc., Trompet 8 vt. bas en disc. (1923; verving de oorspronkelijke).

Bovenwerk: Salicionaal 8 vt., Fluit Dolce 8 vt., Fluit 'd Amour 4 vt., Aeoline 4 vt. (1923; oorspr. Gemshoorn 2 vt.).

Afsluiting Bovenwerk

Afsluiting Manuaal

Tremulant

Pedaalkoppel

Manuaalkoppel

Ventiel.

Bekende persoonlijkheden die in het kleine terpdorpje Kubaard hebben gewoond en gewerkt: de latere hoogleraar A.A. van Ruler (1908 -1970, in de dertiger jaren predikant te Kubaard) en de dichteres Petronella Moens (1762 -1843).

G. Yedema

1987

